

Resim-İş Öğretmenliği Ana Sanat Atölye Derslerinin Uygulanmasında Sorunlar ve Çözüm Önerileri

The Problems in the Art Teaching and Art Workshop Lessons and Their Solutions

Tamer Kavuran
Fırat Üniversitesi

Öz

Bu araştırma ile Türkiye'de Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dallarında görev yapan öğretim elemanlarının, resim-iş öğretmenliği programlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ve bu sorunların çözümüne ilişkin görüşlerinin belirlenmesi, bu görüşlerin kişisel özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğinin saptanması ve belirlenen sorunlara çözüm önerileri getirilmesi amaçlanmıştır.

Tarama modelinde desenlenen araştırma, 2001-2002 eğitim-öğretim yılında Türkiye'de 21 üniversitenin eğitim fakültesi resim-iş öğretmenliği anabilim dalında görev yapan 323 öğretim elemanı üzerinde gerçekleştirilmiş olup evrenin % 79.9'undan kullanılabilir veri elde edilmiştir.

Araştırmada, verilerin çözümlenmesi aşamasında, araştırma amaçları doğrultusunda frekans, yüzde ve non parametrik istatistik tekniklerinden kay kare (X²)'den yararlanılmıştır. İstatistiksel çözümlerinde .05 anlamlılık düzeyinin kullanıldığı araştırmada, çözümler "SPSS 10 for Windows" paket programı ile gerçekleştirilmiştir.

Anahtar sözcükler: Eğitim fakültesi, resim-iş öğretmenliği anabilim dalı, sanat eğitimi, resim-iş öğretmeni, resim-iş öğretmenliği programları.

Abstract

This study aims to determine the opinions of Art teachers on the problems encountered in art departments and their solutions. It is also an aim to determine if there were any differences in personal features. Furthermore, we stress the importance and necessity of Art teaching within the framework of general education.

The study was conducted in 21 Art teaching departments in Turkey in the 2001-2002 academic year and 323 teachers were included in the study. The data accepted as valid and useful were obtained from 79.9 % of the sample.

In analyzing the data frequency, percentages and chi-square (X²) tests were used. In data analysis, the .05 significant level was used and tests were conducted using the SPSS 10 for windows statistics package .

Key words: Education faculties, department of art teaching, art education, art teaching, art teaching programmes.

Giriş

Nitelikli resim-iş öğretmenlerinin yetişmesi çevresine ve topluma karşı duyarlı, paylaşımcı, duygular ve düşünce eylemlerinde girişimci, yaratıcı, kendine güvenli insan tipinin yetiştirilmesini sağlar. Bu nedenle resim-iş öğretmenin, dolayısıyla sanat eğitimcisinin eğitimi büyük önem taşır.

Öğretmenlik mesleği için gerekli olan bilgi ve beceriler alan bilgisi, genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisinin birlikteliğini gerekli kılar. Birinin eksikliği ya da yetersizliği öğretmenin yetersiz olmasına neden olur. Bu birlikteliği sağlayacak olan öğretim elemanları, öğrenciler ve ders programları, nitelikli öğretmen, dolayısıyla nitelikli resim-iş öğretmeni yetiştirilmesinde olumlu ya da olumsuz etkide bulunacaktır. Ayrıca, bu anlamda, üniversite yöneticileri, öğretim elemanları, eğitim politikaları ve resim-iş öğretmeni yetiştirme sistemi, Türkiye'nin geleceğinde etkin roller alacak

Öğr. Gör. Dr. Tamer KAVURAN, Fırat Üniversitesi, Teknik Bilimler M.Y.O., Grafik Program Başkanı, Elazığ. tkavuran@firat.edu.tr

bireylerin yetiştirilmesi çerçevesinde kendilerini sorgulamak durumundadırlar. Bu sorgulamaların yapılabilmesi için, bu araştırmada, Türkiye’de eğitim fakülteleri resim-iş öğretmenliği anabilim dallarında karşılaşılan sorunları belirleyip bu sorunlara çözüm önerilerinin getirilmesi amaçlanmıştır.

Problem

Ülkelerin gelişmesinde eğitim seviyesi yüksek insanlara gereksinim vardır. Bu insanlar da iyi tasarlanmış eğitim programları ile yetişirler. Eğitim sisteminin temel öğelerinden birisi ve en önemlisi kuşkusuz öğretmendir. Eğitim amaçlarının gerçekleşmesi büyük ölçüde öğretmenin nitelikli olarak yetişmesiyle ilişkilidir. Öğretmenlerin iyi yetişmesi söz konusu olduğunda da ilk sırada incelenecek konu, öğretmen yetiştirme programları ve bu programların uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümü olmalıdır.

Modern dünyada kitle iletişim araçları bazen öğretmenleri daha çok çalışmaya ve mesleki açıdan yenilemeye itmektedir (Musgrave, 1973, 140-141). Hem bireysel hem de mesleki açıdan yenilenme olgusu, mevcut öğretmen yetiştirme anlayışının yeni bakış açılarıyla sorgulanmasına yol açmış ve öğretmenlerin rollerini eskisine oranla daha fazla değiştirmiştir. Günümüzdeki hızlı değişiklikler öğretmenlerin görevlerinde de önemli değişik ve gelişimlere yol açmıştır. Bu değişikliklerin yansımalarının eğitim programlarında yer alması ve eğitim programlarının da bu yönde geliştirilmesi gerekir ki sınıfta etkileşim kurulabilsin (Craft, 1997, 83).

Türkiye’de eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği anabilim dallarının amacı, temel eğitim ve orta- öğretime nitelikli resim-iş öğretmeni yetiştirmektir. Yükseköğretimde sanat eğitimi, hem program hem de yöntem açısından uzman eleman yetiştirilirken farklı düşünülmelidir. Öğretmenlik mesleğinde bulunanların sağlam bir genel kültür ve alan bilgisi yanında sağlıklı bir öğretmenlik bilgisine sahip olmaları gerekmektedir (Küçükahmet, 1986, 112). Bu durum resim-iş öğretmenleri için de geçerlidir.

Eğitim kurumları olarak üniversitemiz pek çok sorunla karşı karşıya bırakılmaktadır. Bunların başında eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümlerinin resim-iş öğretmenliği anabilim dalları gelmektedir. Öğrenci alım sınavlarından kaynaklanan

sorunlar, ekonomik sorunlar, teknolojik sorunlar, nitelik-nicelik bakımından uygun olmama durumu, fiziki ve sosyal çevreden kaynaklanan pek çok sorun, buralarda verilen eğitimi etkilediği gibi ilk ve orta-öğretimdeki sanat eğitimi de etkilemektedir. İlk ve orta-öğretimde sanat (resim) eğitimi derslerinin diğer derslere göre ikinci planda görülmesi ya da seçmeli olması, birçok kişi tarafından gereksiz dersler olarak görülmesi, sanat eğitimcilerinin yetiştirilmesinden, sanat eğitimi ders programlarının hazırlanmasına kadar birçok sorunu da beraberinde getirmiştir. Türkiye’de sanat eğitimi sorunları, daha çok öğrenci kaynağı ve seçimine ilişkin problemlerle doludur. Çok fazla öğrencinin üniversite kapılarına yığılması, öğrencinin üniversite düzeyine gelmeden önce iyi bir sanat eğitimi almamış olması Türkiye’deki yüzdeyi çok gerilere götürmüştür.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Türkiye’de eğitim fakülteleri resim-iş öğretmenliği programlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunları belirleyip bu sorunlara çözüm önerileri sunmaktır. Bu genel amacı gerçekleştirmek için aşağıda verilen sorulara cevap aranmıştır.

1. Öğretim elemanlarının, Türkiye’de eğitim fakülteleri resim-iş öğretmenliği anabilim dallarından mezun öğrencilere ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Öğretim elemanlarının, Türkiye’de eğitim fakülteleri resim-iş öğretmenliği anabilim dalında uygulanan ana sanat atölye derslerinin saat, içerik ve içeriğin uygulanabilme düzeylerine ilişkin görüşleri akademik kariyerlerine göre değişmekte midir?

Araştırmanın Önemi

Gerçekçi bir okul sistemi ya da akademik eğitim, bilim ve sanatın işbirliğine dayandırılmalıdır. Sanatın da bilimin de amacı yaşama hizmet etmek ve yeniyi keşfetmektir. Sanata ve duyguların eğitimine önem veren okul ya da eğitim sistemlerinde, duygular eğitilirken, zihinsel yeteneklerin, düşüncenin, zekânın da geliştiği gözlenmektedir. Sanat, duygu ve düşünce arasındaki iç içe geçmiş bağlantıyı vurgularken öğrenme ve gelişim sürecinin de etkin bir yardımcısıdır (Oda-başı, 1986).

Sanat eğitimi; dikkat eğitimi, estetik eğitimi ve koordinasyon eğitimiyle birlikte beş duyu organının koordinasyonuna edilmesini sağlar. Böylece sezgiyi de ön plana çıkararak yaratıcılığın gelişmesini sağlar. Sanat eğitiminin temel ilkelerinden bir tanesi de görsel okuryazar yetiştirmektir. Bunun sonucunda da geçmiş ve gelecek arasında bir teknolojik sorgulama ortaya çıkmaktadır. Yani analiz ortaya çıkar ve analizle beraber sentez kendiliğinden gelmiş olur. Bu bakımdan kişinin branşı ne olursa olsun, sanat eğitimi olarak görsel okuryazar olmak durumundadır.

Sanat eğitiminin, bir toplumun gelişmesi ve çağdaşlaşmasında önemi büyüktür. Bu noktada “eğitim fakültelerinin güzel sanatlar eğitimi bölümleri yetiştirdikleri sanat (resim) öğretmenlerinin yeterliklerinden haberdarlar mı?” sorusuna cevap aramamız gerekmektedir. Yetiştirilen öğretmenler bu eğitim için yeterlidir? Hazırlanan ders programları bu amaca hizmet ediyor mu? İyi bir sanat eğitimi için eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümlerinin resim-iş öğretmenliği programları konusunda neler yapabilir? Bu programların genel amaçlarını ne derece gerekli bulmaktadırlar?

Araştırma, yukarıda belirtilen konularda ilgililerin duyarlılığını geliştirmek açısından önem taşımaktadır.

Sınırlılıklar

Araştırma literatür taraması sonucu ulaşılan kaynaklar, konu ile ilgili uzman sanat eğitimcilerinin görüşleri, Türkiye’de eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümlerinin resim-iş öğretmenliği programlarındaki genel durum ve bu programlarda görev yapan öğretim elemanlarının görüşleri ile sınırlıdır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Türkiye’de resim-iş öğretmenliği programlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunların tespit edilmesinin amaçlandığı bu çalışmada, “Tarama Modeli” kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar (Karasar, 1991, 77). Tarama modelindeki araştırmalar ilk ve temel araştırma eylemi niteliğini taşırlar. Eğitim sorunlarının birçoğu tanımlanabilir nitelikte olması

nedeni ile tarama modelindeki araştırmalar bilginin anlaşılması ve artırılmasında kuramcılara ve uygulayıcılara önemli katkılar sağlamaktadır (Balcı, 1997, 21).

Evren ve Örneklem

Araştırma Türkiye’deki eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümlerinin resim-iş öğretmenliği programlarının uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümü ve daha nitelikli öğretmen adaylarının yetiştirilmesine dönüktür. Araştırmanın evrenini 2001-2002 eğitim-öğretim yılında Türkiye’deki resim-iş öğretmenliği anabilim dallarında görev yapan öğretim elemanları (profesör, doçent, yardımcı doçent, öğretim görevlisi, okutman, uzman ve araştırma görevlileri) oluşturmaktadır. Güvenilir verilerin elde edilmesi amacı ile örneklem alma yoluna gidilmemiş, evrenin geneli üzerinde çalışılmış, “kendini örnekleyen evren” (Çilenti, 1984, 137) araştırmanın çalışma evreni olarak kabul edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının; cinsiyeti, hizmet süresi, mezun olduğu lisans programı, çalıştığı üniversite, akademik kariyerlerine ilişkin bilgilere aşağıdaki tablolarda yer verilmiştir:

Tablo 1

Öğretim Elemanlarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Sayı (N)	Yüzde (%)
Kadın	86	33.3
Erkek	172	66.7
Toplam	258	100.0

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırma kapsamına giren öğretim elemanlarının %33.3’ü kadın, %66.7’si erkektir. Bu bulgulara göre öğretim elemanları cinsiyet bakımından çoğunlukla erkek öğretim elemanlarından oluşmaktadır. Ayrıca resim-iş öğretmenliği anabilim dalında çalışmayı daha çok erkeklerin tercih ettikleri söylenebilir.

Tablo 2

Öğretim Elemanlarının Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı

Hizmet Süresi	Sayı (N)	Yüzde (%)
10 yıl ve aşağı	90	34.9
11-20 yıl arası	89	34.5
21 yıl ve yukarı	79	30.6
Toplam	258	100.0

Tablo 2'de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının %34.9'u 10 yıl ve daha aşağı, %34.5'i 11-20 yıl arası ve %30.6'sı 21 yıl ve daha yukarı hizmet grubunda yer almaktadırlar. Bu bulgulara göre öğretim elemanlarının çoğunluğu 10 yıl ve aşağı hizmet süresi grubunda yer almaktadır.

Tablo 3'te görüldüğü gibi öğretim elemanlarının %7.8'i eğitim enstitüsü, %63.6'sı eğitim fakültesi, %20.5'i güzel sanatlar fakültesi, %0.4'ü yüksek öğretmen okulu ve %7.8'i başka (mimarlık vb.) fakültelerden mezundur. Bu bulgulara göre öğretim elemanlarının çoğunluğu eğitim fakültesi mezunlarından oluşmaktadır.

Tablo 3
Öğretim Elemanlarının Mezun Olduğu Fakültelere Göre Dağılımı

Mezun Olduğu Fakülte	Sayı (N)	Yüzde (%)
Eğitim Enstitüsü	20	7.8
Eğitim Fakültesi	164	63.6
Güzel Sanatlar Fakültesi	53	20.5
Yüksek Öğretmen Okulu	1	0.4
Başka	20	7.8
Toplam	258	100.0

Tablo 4'te görüldüğü gibi açık uçlu olan 7. soruda öğretim elemanlarının; %3.9'u Abant İzzet Baysal Üniversitesi, %6.6'sı Anadolu Üniversitesi, %5.0'i Atatürk Üniversitesi, %2.3'ü Cumhuriyet Üniversitesi, %1.9'u Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, %4.3'ü Çukurova Üniversitesi, %3.1'i Dicle Üniversitesi, %6.6'sı Dokuz Eylül Üniversitesi, %12.8'i Gazi Üniversitesi, %4.3'ü İnönü Üniversitesi, %3.9'u Karadeniz Teknik Üniversitesi, %4.7'si Marmara Üniversitesi, %1.6'sı Mustafa Kemal Üniversitesi, %3.5'i Pamukkale Üniversitesi, %5.0'i Selçuk Üniversitesi, %3.9'u Süleyman Demirel Üniversitesi, %1.9'u Trakya Üniversitesi, %10.1'i Uludağ Üniversitesi ve %3.5'i Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde çalışmaktadır.

Tablo 5'te görüldüğü gibi öğretim elemanlarının; %4.7'si profesör, %2.7'si doçent, %34.9'u yardımcı doçent, %37.2'si öğretim görevlisi, %11.2'si araştırma görevlisi, %1.9'u uzman, %7.4'ü okutman olarak görev yapmaktadır. Bu bulgulara göre öğretim elemanlarının birinci derecede çoğunluğunu öğretim görevlileri, ikinci derecede ise yardımcı doçentler oluşturmaktadır. Profesör ve doçentlerin sayıca az olduğu söylenebilir.

Tablo 4
Öğretim Elemanlarının Çalıştığı Üniversitelere Göre Dağılımı

Çalıştığı Üniversite	Sayı (N)	Yüzde (%)
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	10	3.9
Anadolu Üniversitesi	17	6.6
Atatürk Üniversitesi	13	5.0
Cumhuriyet Üniversitesi	6	2.3
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	5	1.9
Çukurova Üniversitesi	11	4.3
Dicle Üniversitesi	8	3.1
Dokuz Eylül Üniversitesi	17	6.6
Gazi Üniversitesi	33	12.8
İnönü Üniversitesi	11	4.3
Karadeniz Teknik Üniversitesi	10	3.9
Marmara Üniversitesi	12	4.7
Mustafa Kemal Üniversitesi	4	1.6
Niğde Üniversitesi	8	3.1
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	21	8.1
Pamukkale Üniversitesi	9	3.5
Selçuk Üniversitesi	13	5.0
Süleyman Demirel Üniversitesi	10	3.9
Trakya Üniversitesi	5	1.9
Uludağ Üniversitesi	26	10.1
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	9	3.5
Toplam	258	100.0

Veriler ve Toplanması

Bu çalışmada, veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırma konusunun detaylı ve kapsamlı incelenmesi, geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması için İnönü Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi'nin Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dallarındaki öğretim elemanları ile deneyimli sanat eğitimcileri ve uzmanların görüşleri alınarak hazırlanmıştır.*

* Prof. Halis Biçer, Prof. Oya Kınıklı, Doç. Dr. Esmahan Ağaoğlu, Doç. Dr. Mehmet Taşpınar, Yrd. Doç. Dr. İ. Halil Türker, Yrd. Doç. Mustafa Toprak.

Tablo 5
Öğretim Elemanlarının Akademik Kariyerlerine Göre Dağılımı

Akademik Kariyer	Sayı (N)	Yüzde (%)
Profesör	12	4.7
Doçent	7	2.7
Yardımcı Doçent	90	34.9
Öğretim Görevlisi	96	37.2
Araştırma Görevlisi	29	11.2
Uzman	5	1.9
Okutman	19	7.4
Toplam	258	100.0

Anketin birinci bölümü 20, ikinci bölümü 13 maddeden oluşmaktadır. Üçüncü bölümü ise programlarda okutulan branş derslerin sayıları ile ilintilidir. Uzman öğretim üyelerinin görüşleri alındıktan sonra hazırlanan anketin birinci bölümünde kişisel bilgiler yer almaktadır. İkinci bölümde ise programlarda karşılaşılan sorunlara yönelik genel görüşler yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise programlarda okutulan branş derslerinin saat ve içeriklerini yeterli görme düzeyleri ile içeriklerin uygulayabilme düzeylerinin durumları yer almaktadır.

Bu dallarda, programların uygulanmasında karşılaşılan sorunların çözümüne ilişkin anket ile ankete katılan kaynak grupları tanıtan anket uygulamaları, eleştiriler ışığında oluşturulup son şekli verilerek gerekli izinler alındıktan sonra, Anadolu Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi ve İnönü Üniversitesi'ne elden, diğer üniversitelere posta yolu ile uygulanmıştır. Anketlerle birlikte, dönüş için adresli ve pullu zarflar gönderilmiştir. Gönderilen 323 anketten 258 tanenin geri dönüşü sağlanmış ve tümü işleme koyulmuştur. İşleme alınan anketlerin yüzdesi %79.9'dur.

Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırmada geri dönen 258 anket, alfabetik olarak üniversitelere göre sınıflandırılıp numaralandırılmıştır. Daha sonra anketler tek tek incelendiğinde sorulara verilen cevapların yüzdesinin fazla olması göz önünde bulundularak tüm anketler değerlendirilmeye alınmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı ile toplanan verilerin çözümlenmesi aşamasında, araştırma amaçları doğrultusunda, frekans, yüzde, non parametrik tekniklerinden kay kare (X^2)'den yararlanılmıştır. İstatistiksel çöz-

ümlemelerinde .05 anlamlılık düzeyinin kullanıldığı araştırmada, çözümlenmeler "SPSS 10 for Windows" paket programı ile gerçekleştirilmiştir.

Bulgular ve Yorum

1. Öğretim Elemanlarının Türkiye'de Eğitim Fakülteleri Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dallarından Mezun Olan Öğrencilere İlişkin Görüşleri: Tablo 6'da görüldüğü gibi mezun olan öğrencilerin nitelikli resim-iş öğretmeni olabilme düzeylerini öğretim elemanlarının %0.8'i çok yeterli, %38.0'i yeterli, %55.4'ü yetersiz ve %5.8'i çok yetersiz görmüştür. Bu bulgulara dayalı olarak resim-iş öğretmenliğinden mezun öğretmen adaylarının nitelikli resim-iş öğretmeni olabilme düzeylerinin yetersiz olduğu söylenebilir. Bulgu, İşbilin'in (2002) gerekli görülen nitelik ve nicelikte resim-iş öğretmeni yetiştirilememesinin nedenini, üniversitelerdeki altyapı ve öğretim elemanı bakımından noksanlıkların bulunmasına bağladığı saptaması yorumu koşullu desteklemektedir.

2. Öğretim Elemanlarının Türkiye'de Eğitim Fakülteleri Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dalında Uygulanan Ana Sanat Atölye Derslerinin Saat, İçerik ve İçeriğin Uygulanabilme Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin Akademik Kariyer Değişkenlerine Göre Dağılımları: Sağlıklı kay kare (X^2) sonucu elde etmek için akademik kariyer gruplarında öğretim üyeleri bir grupta diğer öğretim elemanları bir grupta birleştirilmiştir. Yapılan bu uygulamalar, sonucu olumsuz etkilememiştir. Ayrıca X^2 çözümlenmesi sırasında ilgili soruya cevap veremeyenler dikkate alınmamıştır. Bu nedenle X^2 'ye ilişkin tablolarda toplam öğretim elemanı sayılarında farklılıklar gözlenmiş, ancak söz konusu kısımları boş bırakan kişi sayısının az olması X^2 sonucunu etkilememiştir.

Tablo 6

Öğrencilerin Nitelikli Resim-İş Öğretmeni Olabilme Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı Nitelikli Öğretmen

Olabilme Düzeyi	Sayı (N)	Yüzde (%)
Çok yeterli	2	0.8
Yeterli	98	38.0
Yetersiz	143	55.4
Çok yetersiz	15	5.8
Toplam	258	100.0

Tablo 7'de görüldüğü gibi ana sanat atölye derslerini saat olarak öğretim üyelerinin %40.6'sı yetersiz, %35.8'i çok yetersiz, diğer öğretim elemanlarının %37.6'sı yetersiz, %32.9'u çok yetersiz görürken, bu dersin içeriğini öğretim üyelerinin %44.8'i yetersiz, %32.4'ü yeterli, diğer öğretim elemanlarının %43.0'ı yeterli, %37.6'sı yetersiz görmektedir. Dersin uygulanabilme düzeyini ise öğretim üyelerinin %50.5'i yetersiz, %31.4'ü yeterli, diğer öğretim elemanlarının %39.6'sı yetersiz, %35.6'sı yeterli görmüştür. Kay kare (X²) sonuçlarına göre akademik kariyer durumları arasında .05 anlamlılık düzeyinde farklılık bulunmamaktadır. Bu bulgulara dayalı olarak ana sanat atölye derslerini saat, içerik ve uygulanabilme düzeylerini yetersiz gören öğretim elemanlarının çoğunlukta olduğu söylenebilir.

Tablo 7

Akademik Kariyer Değişkenine Göre Ana Sanat Atölye I-II-III-IV-V-VI Dersinin Saat, İçerik ve İçeriğinin Uygulanabilme Düzeyine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Ana Sanat Atölye I-II-III-IV-V-VI	Öğrt. Üyeleri		Diğer Öğretim Elemanları		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
<i>Saat</i>						
Çok yetersiz	38	35.8	49	32.9	87	34.1
Yetersiz	43	40.6	56	37.6	99	38.8
Yeterli	20	18.9	39	26.2	59	23.1
Çok yeterli	5	4.7	5	3.4	10	3.9
Toplam	106	100.0	149	100.0	255	100.0
$P > 0.05$	$P = 0.568$	$X^2 = 2.023$	$Sd = 3$			
<i>İçerik</i>						
Çok yetersiz	17	16.2	20	13.4	37	14.6
Yetersiz	47	44.8	56	37.6	103	40.6
Yeterli	34	32.4	64	43.0	98	38.6
Çok yeterli	7	6.7	9	6.0	16	6.3
Toplam	105	100.0	149	100.0	254	100.0
$P > 0.05$	$P = 0.403$	$X^2 = 2.929$	$Sd = 3$			
<i>Uygulanabilme Düzeyi</i>						
Çok yetersiz	14	13.3	26	17.4	40	15.7
Yetersiz	53	50.5	59	39.6	112	44.1
Yeterli	33	31.4	53	35.6	86	33.9
Çok yeterli	5	4.8	11	7.4	16	6.3
Toplam	105	100.0	149	100.0	254	100.0
$P > 0.05$	$P = 0.348$	$X^2 = 3.300$	$Sd = 3$			

Bulgu, Atan'ın (2002) atölye dersleri ile ilgili yetersizlikleri belirlediği araştırması tarafından desteklenmektedir. Bu sonuç meslek bilgisi kadar alan bilgisinin önemsenmesi gerekliliği ile yorumlanabilir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuçlar

- Öğretim elemanlarının çoğunluğu resim-iş öğretmenliği anabilim dallarından mezun olan öğretmen adaylarının nitelikli resim-iş öğretmeni olabilme düzeylerinin yetersiz olduğu görüşündedirler.
- Öğretim elemanları resim-iş öğretmenliği anabilim dallarında uygulanan lisans ders programları ile ilgili olarak Ana Sanat Atölye I-II-III-IV-V-VI derslerinin saat olarak yetersiz, içerik olarak yeterli, içeriğin uygulanabilme düzeyinin yetersiz olduğu görüşündedirler.

Öneriler

- Nitelikli resim-iş öğretmenlerinin yetiştirilemesinin nedenlerinden biri meslek seçimidir. Herkesin yeteneği doğrultusunda mesleğini seçmesi gerekir. Bir çok insanın neyi başaracağı neyi başaramayacağı temel eğitimden itibaren üniversiteye kadarki süreç içerisinde belirlenmelidir. Öğretmenlik mesleği için gerekli olan alan bilgisi, genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisinin kazandırılmasında, öğretim elemanları, öğrenciler ve ders programları etkin rol almaktadır. Bu anlamda aksaklıklar söz konusu ise bunların giderilmesi gerekir.
- Resim-iş öğretmenliği anabilim dalı lisans ders programlarında okutulan ana sanat atölye gibi uygulamalı alan dersler saat, içerik ve içeriğin uygulanabilme düzeyi olarak öğretim elemanlarının çoğunluğunca yetersiz görülmüştür. Bu nedenle güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği anabilim dalı lisans ders programlarının, şimdiye kadar bahsedilen önerilerin gerçekleşmesi açısından yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Çünkü ezbere dayalı, pasif eğitim sanat eğitiminin genel amacına ters düşmektedir. 1998 yılından itibaren uygulanmakta olan resim-

iş öğretmenliği ders programında, haftada I. yarıyılıda 25, II. yarıyılıda 27, III. yarıyılıda 21, IV. yarıyılıda 24, V. yarıyılıda 25, VI. yarıyılıda 25, VII. yarıyılıda 27, ve VIII. yarıyılıda 21 saat olarak görülmektedir. Oysa haftada değerlendirilmesi gereken 40 saattir. Bu 40 saatin en azından 10 saati uygulamalara eklenmelidir. Dört yıldaki zaman dilimleri de eşit şekilde değerlendirilmelidir. Unutulmamalıdır ki çağdaş bir sanat eğitiminin uygulanabilir, anlatılabilir ve geliştirilebilir olması gereklidir. Ayrıca böyle bir programın verimli olması, gerçekleştirilebilir olması, eğitim araç-gereç ve nitelikli öğretim elemanı ile mümkün olabilecektir.

Kaynakça

Atan, Ahmet. (2002). Resim öğretmeni yetiştirme. *Sanat Eğitimi Sempozyumu, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi 08-09-10 Mayıs 2002.*

- Balci, Ali. (1997). *Sosyal bilimlerde araştırma: Yöntem, teknik ve ilkeler.* (2. Basım). Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Craft, A. (1997). Identity and creativity: Educating teachers for postmodernism. *Teacher Development, 1* (1).
- Çilenti, Kamuran. (1984). *Eğitim teknolojisi ve öğretim.* Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- İşbilen, Ayşe. (2002). Türkiye’de sanat eğitiminde öğretmen yetiştirme. *Sanat Eğitimi Sempozyumu, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi 08-09-10 Mayıs 2002.*
- Karasar, Niyazi. (1991). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler.* Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.
- Küçükahmet, L. (1986). *Öğretim ilke ve yöntemleri.* Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Musgrave, P. (1973). *The sociology of education.* London: Alien and Bocon Inc.
- Odabaşı, Hatice. (1986). Yaratıcılık. *I. Ulusal Eğitim Sempozyumu, M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi ve Teknik Eğitim Fakültesi 24-30 Kasım 1986.*

Geliş	20 Kasım 2002
İnceleme	25 Kasım 2002
Kabul	20 Aralık 2002